

Yttrande från Svenska Patentbyråers Förening (SEPAF) avseende remiss av Promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Fö2023/01260)

Sammanfattning av yttrande

SEPAF har med anledning av att våra expertområden täcker såväl immaterialrätt som den praktiska hanteringen av patentansökningar som rör försvarsuppfinningar valt att kommentera de delar som rör detta, dvs Kapitel 6 i Promemorian Sveriges tillträde till vissa Natoavtal (Ds 2023:22) (hädanefter: "Promemorian").

SEPAF stödjer förslagen i stort. Rent generellt förefaller den svenska lagstiftningen och förvaltningen anpassad för en smidig ingång i de i Promemorian angivna Nato-avtalen. SEPAF hade dock gärna sett en tydligare redovisning och förklaring till vissa slutsatser som dras i promemorian. SEPAF kan konstatera att en skillnad kommer uppstå mellan svenska och utländska försvarsuppfinningar. Vi har därför i vårt yttrande utvecklat vilka effekter dessa skillnader möjligen kan få. SEPAF kan även konstatera att en diskrepans i det annars vanligen harmoniserade förhållningssättet till patenträtten inom Norden kommer uppstå då Sverige ska införa en möjlighet för FMV att kräva att sökanden till en utländsk försvarsuppfinning avstår rätten till ersättning medan motsvarande skyldighet inte finns i Norge och Danmark. Avslutningsvis anser SEPAF att man inte ska underskatta de ökade administrativa kostnader som anslutningen till Patentavtalet kan komma att medföra och att anslagen till myndigheterna av detta skäl måste ses över.

Kommenterade avsnitt

I Promemorian föreslås förändringar i lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar ("Försvarsuppfinningslagen") med anledning av Sveriges anslutning till Natos avtal om ömsesidigt sekretesskydd för patentsökta försvarsrelaterade uppfinningar, det s.k. "Patentavtalet". SEPAF ställer sig generellt positiv till föreslagna ändringar men önskar inkomma med följande kommentarer:

Kap. 6.5.1 Förslaget innebär en utvidgning av vilka utländska uppfinningar som skall hemlighållas

Som konstateras i Promemorian följer av Patentavtalet är ett medlemsland skyldighet att hemlighålla uppfinningar som hålls hemliga i ursprungslandet med hänsyn till det nationella försvarsintresset och att tillämpningsområdet för Patentavtalet därför inte är knutet till vissa produkter eller uppfinningar med specifika funktioner. Detta leder till att Patentavtalets tillämpningsområde kan komma att träffa fler uppfinningar än den svenska definitionen och i Promemorian föreslås att definitionen av utländska försvarsuppfinningar utvidgas till att även avse uppfinning som är hemlig med hänsyn till det nationella försvarsintresset i en annan stat och på vilken patent enligt överenskommelse mellan Sverige och den staten får sökas under förutsättning att uppfinningen hålls hemlig här. SEPAF kan emellertid förutse ett antal tänkbara konsekvenser av den föreslagna ändringen som SEPAF gärna sett blivit berörda i Promemorian:

- **Ökad börda på svenska myndigheter som FMV och PRV att hantera dessa ytterligare ansökningar av mer civil natur.** Man kan som ovan beskrivits befara att det framgent kommer att bli allt fler uppfinningar som kommer att klassas som hemliga under "rikets säkerhet"-kriteriet i andra NATO-länder fast de egentligen till synes är för civilt bruk och där sökanden inte tillhör det militärindustriella komplexet. Orsaken till detta är dels (1) teknikutvecklingen som gör att alltmer civil teknik börjar leta sig in i militära tillämpningar, och dels (2) den försämrade säkerhetsordningen i världen vilken förväntas leda till att försvarsmyndigheterna i NATO-länderna alltmer kommer att öka omfånget på den grupp uppfinningar man anser vara för rikets säkerhet. Utan en tydlig definition för vad dessa uppfinningar kan vara rent tekniskt, så blir det i praktiken fritt fram att klassa vad som helst för rikets säkerhet.
- **Snedvriden konkurrens mellan företag i olika NATO-länder på väsentligen samma produktutvecklingskoncept.** Till exempel skulle en svensk sökanden kunna söka patent på en speciell stabiliseringsmodul i en drönare och erhålla patent i kraft i flera viktiga länder inom några år. Ansökan blir även publik efter 18 månader och hindrar då andra att söka patent på samma sak. En sökande i annat NATO-land som uppfunnit en snarlik stabilisatormodul för drönare vid samma tidpunkt får då sin ansökan säkerhetsklassad i hemlandet varpå han visserligen kan erhålla patent för den i Sverige, men som säkerhetsklassat patent kan denne sökande inte få detta beviljat förrän säkerhetsklassningen lyfts. Om nu den svenske sökanden och den utländske sökanden rent legalt gör intrång i den andres patentkrav, leder detta i normalfallet (för vanliga patent) att man löser situationen med en korslicens eller annat avtal. I det hypotetiska fallet ovan har dock den svenske sökanden en klar konkurrensfördel under den period där säkerhetsklassningen för den utländske sökanden ligger kvar. Om den utländske sökanden försöker sälja sin stabilisatormodul i civila drönare i länder där den svenske sökanden har patent i kraft, kan den svenske sökanden beivra intrång medan den utländske sökanden står maktlös. Utifrån detta perspektiv, hade det varit önskvärt med en harmonisering av klassningskriterierna för när uppfinningar ska hållas hemliga i NATO-länderna. Vi vill betona att detta inte skall tolkas som att SEPAF motsätter sig den förslagna lagändringen, utan att SEPAF rekommenderar Svenska Regeringen att vid ett inträde som fullvärdig medlem i NATO arbeta för sådan harmonisering för att minska risken för denna typ av snedvridning.

Avslutningsvis bör framhållas att det är viktigt att rutiner finns på plats för att hantera svenska patentansökningar av utländska försvarsuppfinningar så att dessa inte av misstag kommer att betraktas som en "vanlig" utländsk ansökan.

FMVs rätt möjlighet att kräva att sökanden avstår rätten till ersättning (Kap. 6.5.3)

I Promemorian föreslås att Försvarets materielverk ska som förutsättning för att en utländsk försvarsuppfinning ska hållas hemlig här, få kräva att innehavaren av uppfinningen avstår sin rätt till ersättning för den skada som uppkommer genom beslutet om det följer av en överenskommelse mellan Sverige och staten i fråga, och att detta skall införas i lag.

Detta kan vid en första anblick förefalla rimligt då detta förfarande redan praktiseras inom de bilaterala avtal Sverige i nuläget arbetar under gentemot utlandet (de sex länderna Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Tyskland och USA, se Kap. 6.3.3). Dock är det ett faktum att vissa

NATO-länder inte praktiserar denna regel, och det förefaller därför lite tunt att motivera införandet av den föreslagna lagändringen enbart på grundval av att vi redan arbetar på det viset ihop med en ganska kort argumentation för att ingen ytterligare skada åsamkas sökanden eftersom uppfinningen redan hemlighålls från dennes ursprungsland (se Kap. 6.5.3). SEPAF hade gärna sett en större genomlysning av effekterna av detta för utländska sökanden. Till exempel saknas en förklaring kring varför NATO-länderna Norge och Danmark inte har liknande praxis.

Kap. 10.3 Förväntade kostnader föranledda av en ingång i Patentavtalet

I Kapitel 10.3 görs bedömningen att de ökade kostnader som Sveriges tillträde till Patentavtalet och förslagen kan medföra hos enskilda myndigheter inte förväntas bli större än att de kan hanteras inom respektive myndighets nuvarande budgetramar. Bedömningen baseras på att den nuvarande hanteringen inom ramen för de bilaterala avtalen med Frankrike, Italien, Spanien, Storbritannien, Tyskland och USA enbart resulterar i ett fåtal ansökningar per år och att den förväntade ökning av inflödet som skulle orsakas av (1) det utvidgande tillämpningsområdet och (2) den utökande listan på avsändarländer från 6 till 31 (dvs alla NATO-länder utom Sverige) inte skulle leda till någon större ökning av antalet ärenden hos Patent- och registreringsverket, Försvarets materielverk eller Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar.

SEPAFs uppfattning är att detta är en underskattad prognos och **menar att ett större anslag bör beräknas för de myndigheter som berörs av ändringarna.**

Att skala upp en verksamhet i att hantera ett större antal ärenden per år är visserligen inte linjärt. Den stora kostnaden och det stora arbetet är givetvis att sätta upp verksamheten från start både avseende personal, rutiner, lokaler och utrustning. Då dessa delar existerar redan idag, och inte förväntas påverkas nämnvärt av tillträdet till Patentavtalet, så kan inte en initial kostnad för myndigheterna anses uppstå just vid inträdandet i avtalet.

Detta sagt, så är verksamheten som sådan väldigt tidskrävande och komplicerad. All hantering av säkerhetsklassade dokument kräver speciell hantering i speciell miljö med speciella personer inblandade som var och en gör sin del. Det är svårt att snabbt skala upp en sådan verksamhet och utan erforderliga ekonomiska resurser skulle det bli utmanande för myndigheterna att möta kraven som ställs på dem från lagstiftaren. Att gå från (hypotetiska) 5 ansökningar per år till 20 ansökningar per år kan därför komma att sätta en rejäl påfrestning på myndigheterna som ska hantera detta. De 6 länder Sverige idag har bilaterala avtal med får anses vara lejonparten av NATO-länderna med egen försvarsindustri. Det finns dock undantag, där ett exempel är Turkiet. Till detta ska tilläggas det vi belyste tidigare i detta yttrande, nämligen att vi kan förvänta oss ett ökat inflöde av hemliga patentansökningar från utlandet framöver alldeles oaktat antalet ursprungsländer. Det är alltså inte alls osannolikt att det om några år inkommer 40-50 patentansökningar per år från utlandet inom ramen för det nya Patentavtalet.

SEPAF som ju har ombudsperspektivet i fokus ser inte motsvarande problem för sina medlemmar, eftersom det på ombudssidan rör sig om en rent kommersiell hantering. Vill ombudens kunder (dvs. sökanden) ha fler ansökningar inlämnade via ombuden, så får de betala mer, och betalar de mer, så kan ombudssidan utöka sin förmåga att hantera fler ansökningar eftersom ekonomiska medel inkommer för detta ändamål. Skulle myndigheterna inte få motsvarande resurstilldelning, så kan dock ombudssidan och därmed deras kunder bli lidande pga. rejält ökade

handläggningstider och minskad nivå på servicen. Därför ser SEPAF som branschorganisation för ombudssidan ett egenintresse i att myndigheterna får tilldelat sig anslag som kan bära ett ökat inflöde av patentansökningar då detta behövs för att ombudssidan i sin tur skall kunna tillgodose kraven på service från sina kunder.

Givetvis skulle en dylik utveckling inte heller se bra ut för Sveriges roll inom NATO på detta område. Vi vill betona att bilden av Sverige inom NATO är mycket positiv, och att en av orsakerna till detta är att vi är en teknikdriven nation med egen försvarsindustri och vi därmed som nybliven medlem anses tillföra mycket till NATO som organisation. Med detta kan man dock förvänta sig att det följer höga förväntningar från NATO-länderna att Sverige som nation genom sina myndigheter levererar en bra service för utländska företag inom NATO-länderna att söka patent i Sverige för deras försvarsuppfinningar.